

Els capricis d'El Niño

El Niño no és altra cosa que un fenomen sorprenent que comença pels volts de Nadal i es perllonga durant l'estiu austral i es produeix davant de les costes de l'oest sudamericà, però especialment de les peruanes. En aquesta àrea de l'oceà Pacífic afloren les aigües fredes que el corrent de Humbolt porta del Pacífic sud i que van carregades de nutrients. D'una forma periòdica, per això El Niño també es coneix per El Niño Southern Oscillation (ENSO), el corrent costaner fred de Humbolt no pot aflorar per causa de la forta intensitat i extensió que pren el corrent càlid sud-equatorial. La invasió d'aquestes aigües càlides que poden superar fins en 10 °C els només 12-18 °C de l'aigua profunda impedeix l'aflorament de les aigües profundes i estimula l'evaporació que provocarà pluges abundants al llarg de les costes peruanes i dels països veïns.

La primera conseqüència és que la manca de nutrients en superfície fa minvar la pesca. Per altra banda, aquesta temperatura elevada de la superfície marina facilita l'evaporació i produeix pluges inusualment fortes. El fenomen té impacte a tot el Pacífic des de la costa nord-est de Llatinoamèrica fins al sud-est asiàtic i la Índia amb efectes diferents entre l'est i l'oest del Pacífic. A l'est s'esdevé un període càlid que produeix sequeres catastròfiques com les que van afectar Indonèsia i Austràlia el 1996. A les costes sud-americanes l'excés de pluges i la manca de pesca poden ser tràgics. Però, El Niño també sembla que té repercussions a altres indrets del planeta. Se li atribueixen les fortes pluges i inundacions que van afectar l'Europa Occidental l'hivern de 1993-94, així com els freds extremats que patiren als Estats Units.

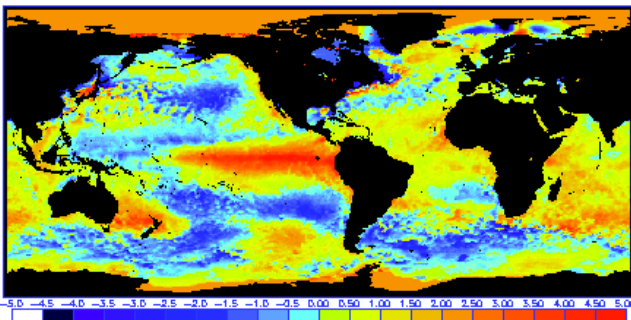
El Niño es produeix amb una certa regularitat i es registra des de 1791. Dels registres històrics s'ha pogut observar que més de la meitat dels episodis d'El Niño s'ha produït en el darrer segle i que darrerament s'esdevé amb una periodicitat d'aproximadament cada sis-set anys. Tot plegat fa pensar que la violència d'El Niño estigui relacionada amb el canvi climàtic.

Sortosament, els estralls sobre el paisatge per l'excés de pluges cada vegada és menor per les mesures preventives que s'han adoptat. Un dels darrers El Niño tràgics fou el 1983 només comparable als de 1925, 1891 i 1791. Tot i que El Niño és un fenomen esperat a la regió perquè contribueix a restablir l'equilibri silvopastoral del desert, els efectes sobre la pesca són tràgics per a l'economia local. Avui, gràcies a la informació proporcionada pels satèl·lits es poden fer previsions que permeten alertar la població i adoptar mesures correctives. El Niño 1997-98 és més catastròfic que el ja tràgic de 1982-83. El febrer de 1998 El Niño, a tot el continent americà, ja havia causat un miler de víctimes i centenars de mils de damnificats per causa de pluges que en un sol dia poden deixar caure l'aigua que cau en un any.

Avui sabem que El Niño és quelcom més complex que una anomalia regional. De fet, és el resultat d'una seqüència de situacions atmosfèriques més generalitzades sobre el Pacífic meridional. Potser aquest sincronisme periòdic de les fluctuacions pot ser degut a la dinàmica de l'intercanvi entre el sistema atmosfera-hidrosfera. Sigui com sigui, sembla que hi ha una relació entre les precipitacions i les temperatures de la zona tropical meridional de l'Atlàntic i les de l'oest del Pacífic. La definició més actual és que El Niño és un debilitament o inversió dels vents superficials al llarg del Pacífic equatorial causat pel canvi en les pressions atmosfèriques. Aquestes tendeixen

a bufar d'oest cap a l'est provo-cant que les aigües calentes de la superfície s'acumulin en aquest costat del Pacífic convertint-la en una regió humida i plujosa, mentre que a l'oest l'efecte és el contrari: la sequera. Les alteracions climàtiques que provoca en altres parts del planeta són encara objecte d'estudi.

NOAA Current SST Anomalies, 2/10/1998

En aquesta imatge del 10 de febrer de 1998 es pot apreciar l'aigua calenta superficial del Pacífic davant les costes americanes que és la causa de les anomalies de forta plujositat o aridesa.